

# **ZŠ Veselá, okres Rokycany, příspěvková organizace**

## **Krizový plán**

**příloha Preventivního programu školy**

Cílem krizového plánu je eliminovat nebo alespoň minimalizovat škody, jestliže již k projevům rizikového chování dojde. Je manuálem pro všechny pedagogické pracovníky, ostatní zaměstnance školy a rodiče.

## **1. Šikana, kyberšikana**

### **Šikana**

#### **Definice:**

Cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se nemohou bránit.

#### **Projevy:**

Demonstrativní přehlížení, ignorování, fyzické útoky, např. bití, loupeže, krádeže, vydírání, slovní útoky, pomluvy, poškozování věcí, vyhrožování, pomluvy, sexuální obtěžování, zneužívání, kyberšikana

#### **Postup:**

1. Vyhodnocení situace a posouzení, zda se jedná o šikanu (znaky: záměrnost, opakování, agrese...)
2. Rozhovor s obětí/oběťmi
2. Rozhovor s agresorem/agresory
3. Nalezení svědka/svědků
4. Zajištění ochrany oběti/obětí
5. Jednání s rodiči dotčených žáků
6. pokročilé stadium šikany (4. a 5. stadium) vždy řeší odborníci PPP, v případě spáchání trestného činu řeší PČR, v případě, že ZZ nespolupracuje, volat OSPOD

#### **Řešení:**

1. Práce se třídou
2. Při pokročilé šikaně konzultace a řešení s okresním metodikem prevence

### **Kyberšikana**

#### **Definice:**

Zneužití ICT k činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu (v kyber prostoru má šikana větší dosah, zhoršuje tak prožívání oběti)

### **Projevy:**

Anonymita útočníka - složité ho vystopovat, příprava a realizace útoku není časově limitována, kyber prostor je přístupný kdekoliv a komukoliv, agresorem může být i oběť klasického šikanování, často chybí svědci

### **Postup:**

1. Zmapovat konkrétní případ (jak jsme se o kyberšikaně dozvěděli, děje se během vyučování – pokud ano, nese zodpovědnost škola; pokud ne, nemůže škola udělovat kázeňská opatření, ale měla by šikanu řešit)
2. Zajistit ochranu oběti (kontaktovat operátora, zřizovatele profilu atd.)
3. Ve spolupráci s IT kolegou důkladně vyšetřit (prověřit a zajistit všechny možné zdroje - sms, e-mail, profil, youtube, www, Whats app, Messenger - žádat odbornou pomoc)
4. Informovat TU, školního metodika prevence, IT odborníka, vedení školy (popř. pediatra, PČR)
5. Informovat rodiče agresora i oběti - některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy - poučit rodiče o možnosti kontaktovat policii, PPP, OSPOD, právního zástupce

Oběti doporučit: nekomunikovat s útočníkem, blokovat útočníka ve spolupráci s poskytovatelem, oznámit útok, vyhledat pomoc, uchovat důkazy, žádat konečný verdikt

## **Návykové látky**

Alkohol, tabák, marihuana, těkavé látky, heroin, metamfetamin, syntetické drogy

### **Projevy:**

Výkyvy nálad, vznětlivé, agresivní chování, únava, úpadek vzhledu, zanedbání zevnějšku, špinavé oblečení, začervenání kolem nosu, zúžení nebo rozšíření zornic, lhaní, tajnosti, ztráta chuti, hubnutí, utrácení peněz, ztrácení věcí z domu, krádeže peněz doma i ve škole, ztráta zájmu o zájmy, sport, změna kamarádů, samotářství, zvýšený zájem o drogové symboly, zhoršení prospěchu, pozdní příchody domů

## **V případě, že by do školy přišel žák/žáci pod vlivem NL**

### **Postup:**

1. Je-li žák/žáci pod vlivem návykových látek, zavoláme záchrannou službu. Informujeme vedení školy, které okamžitě kontaktuje zákonného zástupce a PČR. Provedeme šetření ve třídě za účelem zjištění situace mezi spolužáky.
2. Přivoláme zákonného zástupce do školy, informujeme o dané situaci a navrhuje řešení (odborníci, léčba, atp.)

## **V případě že by žák/žáci požili NL ve škole**

### **Postup:**

1. Pokud žák do školy návykovou látku přinese, bude zajištěna a bezpečně uložena do školního trezoru s informacemi o nález (NL vložena do obálky, přelepena, opatřena razítkem, čas, datum a místo nález).
2. Nález hlásíme PČR a neprodleně zákonným zástupcům
3. Přivoláme zákonné zástupce do školy a doporučujeme návštěvu odborníka.

### **Řešení**

1. Práce se třídou
2. Konzultace a beseda s okresní metodičkou prevence
3. Kontakty na odborníky, spolupráce s rodiči

## **Záškoláctví**

### **Definice:**

Neomluvená absence žáka s vědomím či bez vědomí rodičů, zanedbání školní docházky, porušení školního řádu a školského zákona, útěky ze školy, toulky, odmítání školy - úzkostné stavy, fobie, deprese, strach ze šikany, spojováno s užíváním NL, gamblingem, netolismem, dětskou kriminalitou, prostitucí, šikanou, odpor ke škole, vysoké požadavky na žáka, osobnost pedagoga, nezájem rodičů

Zákonný zástupce je povinen informovat do tří dnů třídního učitele o nepřítomnosti žáka.

V případě, že se tak nestane, třídní učitel kontaktuje zákonného zástupce a neomluvenou nepřítomnost s ním řeší.

Kázeňská opatření za neomluvenou absenci jsou stanovena ve ŠŘ.

### **Postup:**

1. Zjistit příčinu záškoláctví (náprava rozvinutého záškoláctví bývá obtížná)
2. Se záškolákem komunikovat přátelsky, neodsuzovat, nenálepkovat, společně hledat cestu k nápravě, podporovat, motivovat
3. Spolupracovat s rodiči, popř. s psychologem, PPP
4. Pomocť dítěti v návratu do třídy, projevit důvěru
5. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku následuje hlášení o zanedbání školní docházky na OÚ Veselá, OSPOD.

## **Extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus**

### **Definice:**

Verbální a fyzické napadání spolužáků, zaměstnanců, návštěvníků školy z důvodu etnického původu či politického nebo náboženského přesvědčení, zpochybňování výkladu historie či pojetí demokracie, agitace ve prospěch extrémistického hnutí na půdě školy a získávání stoupenců z řad vrstevníků, využití prostor a vybavení ve prospěch extrémistických aktivit, zanedbávání školních povinností z důvodu extrémistických aktivit

### **Postup:**

1. V případě zjištění rasového útoku zajistí TU okamžitě bezpečnost případné oběti
2. Zklidnění situace ve třídě, pozitivní působení na spolužáky
3. Oznámí skutečnost zákonným zástupcům agresora i oběti

### **Řešení:**

1. Práce se třídou
2. Při pokročilé šikaně konzultace a řešení s okresní metodičkou prevence
3. V případě podezření na promyšlenou extrémisticky, rasově, xenofobně či antisemitisticky motivovanou činnost vyrozumět policii

## **Poruchy příjmu potravy**

### **Definice:**

Přejídání, zvracení (stačí informace od spolužáků), nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem, nadměrná snaha dosáhnout štíhlé postavy, váhový úbytek, mluví o zdravém životním stylu, nevhodné diety, může být spojeno s krádežemi, sebepoškozováním, psychické a zdravotní problémy, úzkosti a obavy

### **Řešení:**

1. Po zjištění problému citlivě pracujeme s žákem, uklidníme situaci.
2. Informujeme zákonné zástupce a nabídneme kontakt na příslušné odborné pracoviště.

## **Sebepoškozování**

### **Definice:**

Autoagresivní chování, je to odpověď na akutní nebo chronický stres, nezvladatelné emoce. Nejčastěji jde o řezání - žiletkou, střepem, pálení kůže. Jinými formami jsou - škrábání, píchání jehlou, kousání, značkování rozpáleným kovem, údery, nárazy, dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení.

### **Projevy:**

úzkost, podrážděnost, absence sebelásky, přecitlivělost na odmítnutí, chronický vztek na sebe, potlačovaná zlost, agresivní pocity obracejí proti sobě, impulzivita, náladovost, depresivní, sebevražedné sklony, nezvládají zátěž, pocit ztráty, opuštění, kritika, disharmonická osobnost, spojeno s poruchou osobnosti, poruchami příjmu potravy, posttraumatickou stresovou poruchou, se sexuálním nebo jiným násilím

### **Postup:**

1. Řeší TU, školní metodik prevence, psycholog, pediatr, dětský psychiatr, psycholog, OSPOD, krizová centra, Linky důvěry
2. V případě přímého rizika ohrožení života - psychiatrické oddělení, při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence PČR

3. Prevence - posilovat schopnost zvládat zátěž, stres, negativní emoce, rozvíjet silné stránky osobnosti
4. Monitorovat žáky, všímat si nevysvětlitelných ran, jizev, nepřiměřeného oblečení, netypických osobních věcí (žiletky), nárůstu deprese, úzkosti, neúplných historek
5. Nutno odhalit spouštěč sebepoškození, uvědomit si stresory, hledat vhodnější strategie zvládnání stresu

## **Vandalství a poškozování majetku**

### **Projevy:**

ničení, poškozování školního majetku, majetku ostatních žáků

### **Postup:**

1. důsledně dodržovat dozory o přestávkách, nabídnout žákům vhodné aktivity o přestávkách
2. vandalismus řeší TU, vedení školy, PPP, OSPOD, popř. policie
3. Zacházení se školním majetkem je zakotveno ve ŠŘ, ZZ jsou prokazatelně seznámeni se ŠŘ
4. V případě vandalismu důsledně vyžadovat náhradu škody po žákovi (preferovat možnost, že žák sám škodu napraví), po ZZ, v případě neochoty ze strany ZZ, oznámit policii s podezřením na spáchání přestupku proti majetku, popř. trestného činu majetkové povahy
5. Opakovaně s žáky komunikovat o ochraně majetku a zacházení s cizím majetkem
6. Provést záznam o škodě (kdy, kde, jak, proč, kým), snažit se dobrat příčiny, s ní následně pracovat
7. V případě úmyslného poškození s tím, že žák nejeví nápravu, nebo byl poškozen majetek někoho třetího - volat rodičům
8. V případě úmyslného poškození, ZZ nejeví zájem o nápravu, nebo žádá ZZ poškozeného - volat policii
9. V případě opakovaného jednání - volat OSPOD

## **Zajištění předmětů, které do školy nepatří (nože, chemikálie, atd.)**

### **Postup:**

1. Žákovi jsou předměty odebrány a uloženy v ředitelně školy.
2. Okamžité informování zákonných zástupců žáka/žáků, na následné osobní schůzce jsou předměty předány.

## **Agrese, nekázeň a porušování školního řádu**

### **Projevy školního násilí a nekázně:**

Rvačky, vydírání, krádeže, veřejné zostouzení marginálních skupin (homosexuálové, cizinci, Romové, dívky), vandalismus (ničení škol. majetku, věcí spolužáků), zneužívání moci učitelem, násilí žáků vůči pedagogům, útoky na učitele, násilí mezi dospělými pracovníky školy, násilí rodičů vůči pedagogům nebo pedagogů vůči rodičům, skupinová agrese (šikana)

### **Postup:**

1. Zjistit příčinu krádeže (žák může být ke krádeži donucen)
2. S náhradou škody postupovat jako u vandalismu, preferujeme návrat zcizené věci, omluvu, kompenzaci
3. Rodiče poškozeného vyrozumět ihned, rodiče zloděje až po zjištění příčiny krádeže
4. Policii vyrozumět v případě:
  - a) škody větší rozsahu jako podezření na spáchání přestupku nebo trestného činu majetkové povahy (nad 5000,- Kč je hranice pro trestný čin, pod 5000,- Kč s použitím násilí)
  - b) nikdo nejeví zájem o nápravu a škola není schopna vlastními silami nápravu zjednat (škola není orgán činný v trestním řízení, nemůže nic vyšetřovat, pokusy vyšetřovat mohou nepříznivě ovlivnit další vyšetřování policie)
  - c) musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození věci
  - d) žádá poškozený nebo ZZ poškozeného
5. V případě opakovaného jednání bez účinných kázeňských opatření škola oznamuje na OSPOD
6. Vyšetřit každou krádež
7. Zapsat záznam o krádeži



## **Závislé chování**

### **Definice:**

Závislostí je míněno cokoliv, co je závislostním vztahem. Pokrývá to tedy široké spektrum a adiktologie se tedy zabývá závislostmi na alkoholu, drogách, ale i hracích automatech či závislostními partnerskými vztahy.

V našich podmínkách můžeme sledovat např. závislost na hraní počítačových her apod.

### **Postup:**

1. Podporovat zdravé školní prostředí (vztahy žák-učitel, srozumitelná pravidla, školní úspěch), zdravý vztah k penězům, zdravý životní styl, volnočasové aktivity, pozitivní životní hodnoty (rozvíjet osobnost, sebedůvěru, podporovat hodné způsoby komunikace a strategie zvládání krizových situací), vhodné vzory ve společnosti, bezpečné používání internetu, zapojovat rodiče do preventivních aktivit, zaměřit se na změnu postojů a chování, otevřeně diskutovat o problematice
2. Spolupráce s PPP, SVP, zdravotnickými zařízeními, poradnami, linkami důvěry, nízkoprahovými kluby
3. Informovat žáky o povaze a rizicích hazardního hraní, závislostního chování, o možnosti vyhledat pomoc
4. Škola jasně proklamuje postoj, že hazardní hry netoleruje, škola má zabezpečený internet, účinně blokuje hazardní servery a stanoví jasná pravidla pro používání informačních technologií.
5. Pedagog identifikuje žáka, zmapuje situaci ve třídě, velmi citlivě naváže kontakt  
Vhodné otázky: Patří sázení či hraní k tvým zálibám? Je to zábava, nebo někdy otrava?  
Můžeš mi o tom něco povědět?  
Kladná odpověď na jednu z následujících otázek může naznačit zásadní problém: Už jsi měl někdy pocit, že je třeba vsadit více peněz? Už jsi někdy lhal svým blízkým o tom, kolik jsi prohrál?
6. Nestigmatizovat, otevřeně komunikovat, nabídnout adekvátní pomoc s odkazy na dané odborné služby, podat informace ([www.poradenskecentrum.cz](http://www.poradenskecentrum.cz), [www.poradna.adiktologie.cz](http://www.poradna.adiktologie.cz))
7. Pedagog spolupracuje s vedením školy, s ŠPP, s rodiči žáka, pokud rodiče odmítají spolupracovat, vyrozumí pracovníka OSPODu

8. V případě důvodného podezření na spáchání trestného činu v souvislosti s hazardním hraním informovat vedení školy, ŠPP, vyhotovit písemný zápis, oznámit orgánům činným v trestním řízení

### **Řešení**

1. Práce se třídou
2. Spolupráce s rodiči
2. Kontakty na odborníky

## **CAN (syndrom týraného a zneužívaného dítěte)**

### **Projevy:**

náhlé změny v chování dítěte, stísněnost, úzkost, neprůbojnost, vyděšenost, lhostejnost, opatrnost v kontaktu s dospělým, náhlé problémy ve vztazích, agresivní chování, šikanování spolužáků, zvýšená dráždivost, náhlé zhoršení prospěchu, neschopnost koncentrace, náhlé potíže se sezením v lavici, váhání s odchodem domů, záškoláctví, přejídání, odmítání jídla, sebepoškozování, útěky z domova, opakované zranění (zlomeniny, modřiny, řezné rány, otoky, otisky na těle, stopy po svazování, po pálení cigaretou, natrhnuté ucho) Znamky zanedbaného dítěte - hlad, podvýživa, hltání jídla, chudá slovní zásoba, špatná hygiena, zkažené zuby, nevhodné oblečení do špatného počasí, nedostatek dohledu (bývá venku dlouho do tmy), vyčerpanost, přepracovanost, neplnění školních povinností, potíže s učením, špatný vztah s rodiči, touha po citu, únava, apatie, záškoláctví, houpá se, kýve hlavou, žebra o jídlo, peníze, věci

### **Postup:**

1. Řeší TU, ŠMP, výchovný poradce, vedení školy, pediatr, OSPOD, PČR
2. I v případě pouhého podezření na trestný čin má škola oznamovací povinnost
3. V případě podezření na syndrom CAN navázat osobní kontakt s žákem (navázat vztah, získat důvěru, citlivě zjistit informace, rozhovor vést zeširoka, nejtít hned k problému, nepodsouvat názory, nechat ho vyprávět)
4. Vystoupení z anonymity je pro žáka to nejtěžší, v případě, že je nedůvěřivý, doporučit Linku bezpečí
5. Zjistit další informace od spolužáků, kamarádů, sourozenců

6. Rodič může situaci ujasnit - přesto, že může být příčinou týrání, škola by ho neměla z celého procesu vynechat, pozve rodiče, aby vysvětlil, okomentoval žákovu náhlou změnu chování

a) může se tak vyjasnit jiná příčina než týrání (příčinou může být např. šikana spolužáků), rozumný rodič bude mít zájem situaci vyřešit

b) zájem školy o osud žáka může být pro rodiče dostatečnou výstrahou, aby si uvědomil, že další ubližování bude mít pro něj vážné následky

c) škola může z rozhovoru a chování rodiče nepřímým způsobem zjistit, zda v rodině k týrání dochází

7. V případě, že dítě přizná týrání nebo si škola týrání potvrdí jiným způsobem, je na řadě odborník - kontaktovat OSPOD (neoznámení je trestný čin)

8. Škola citlivě zařadí do výuky téma nebezpečí týrání dětí

Do tohoto plánu patří situace, které škola řeší samostatně – týká se podezření na CAN.

- pedagog, který má podezření na CAN konfrontuje svá pozorování s dalšími kolegy
- rozhovor s těmi, kteří na CAN upozornili
- rozhovor s oběťmi
- nalezení vhodných svědků a rozhovory s nimi
- rozhovor s rodiči
- dlouhodobé sledování

V případě, kdy škola potřebuje pomoc z venku, je důležitá spolupráce s dalšími institucemi a orgány:

**Pokud má škola jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) .**

## **Dítě je obětí sexuálního napadení**

**Jestliže se stalo obětí napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba, potom urychleně vše oznamte policii, rodičům a orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Chovejte se pevně a jednoznačně a dítě neopouštějte až do příchodu rodičů.**

Přílohou tohoto krizového plánu je aktuální telefonní seznam a seznam kontaktů:

Policie ČR (Obvodní oddělení Hrádek)

OSPOD

PPP

Zákonní zástupci

Projednáno se všemi zaměstnanci na provozní poradě a pedagogické radě dne 27.8.2024.

Ve Veselé 27.8.2024.

Mgr. Lenka Krákorová  
školní metodik prevence

č. j. 16/2024